

Bir Aile Sağlığı Merkezine Başvuran Gebelerin Gebelikte Yapılan Prenatal Tarama Testlerine İlişkin Görüş ve Tutumlarının İncelenmesi

Examination of the Views and Attitudes of Pregnant Women Who Applied to a Primary Care Clinic Regarding Prenatal Screening Tests During Pregnancy

Merve UĞURLU¹ | Kerime Derya BEYDAĞ²

ÖZET

Amaç: Bu araştırma, gebelerin prenatal tarama testlerine ilişkin görüş ve tutumlarının belirlenmesi amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Niteliksel tipteki bu çalışmanın örneklemini, İstanbul ili Ümraniye ilçesindeki bir aile sağlığı merkezine 01.12.2020-01.02.2021 tarihleri arasında başvuran birinci trimesterdeki 10 gebe oluşturmuştur. Veriler, kişisel bilgi formu ve görüşme soruları formu ile elde edilmiştir. Verilerin çözümlenmesinde içerik analizi yöntemi kullanılmıştır.

Bulgular: Araştırmaya katılan gebelerin yüksek oranda prenatal tarama testleri hakkında bilgi sahibi oldukları ve sağlık profesyonellerinin verdikleri bilgileri yeterli gördükleri saptanmıştır. Testleri yaptırmanın zorunlu olmadığının bilinmesine karşın gebelerin çoğunun tarama testlerini yaptıracağı saptanmıştır. Tarama testleri sonucunun olumlu çıkması durumunda gebelik sürecinin olumlu etkileyeceği fakat risk tespit edilmesi durumunda da gebeliği sonlandırma düşüncesinin olmadığı saptanmıştır. Gebelerin tarama testlerini yaptırma aşamasında randevu ve maliyet sorunları yaşadıkları tespit edilmiştir.

Uygulamada Kullanım: Ebe ve hemşirelerin bu konudaki görevlerini daha efektif bir biçimde yerine getirebilmeleri için bağlı bulunulan kurum ve kuruluşlar tarafından hizmet içi eğitimler planlanması, daha fazla gebenin tarama testleri ve konjenital anomaliler hakkında bilgi sahibi olabilmesi için bu konuda broşürler, TV yayınları ve kamu spotları oluşturulması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Gebelik, Prenatal Tarama Testi, Tutum

ABSTRACT

Objectives: This study has been carried out to find out the views and attitudes of pregnant women towards prenatal screening tests.

Methods: The sample of this qualitative study consisted of 10 pregnant women in the first trimester who applied to a primary care clinic in Ümraniye district of İstanbul between 01.12.2020 and 01.02.2021. The data were obtained with the personal information form and the interview questions form. Content analysis method was used to analyze the data.

Results: It was found out that the pregnant women who participated in the study had a high level of knowledge about prenatal screening tests and that they considered the information provided by health professionals sufficient. Although it is known that it is not compulsory to take the tests, it was noted that most of the pregnant women would have the screening tests. It was observed that if the results of the screening tests were positive, the pregnancy process would be affected positively, however there was no thought of terminating the pregnancy in case of a risk detection. It was noted that pregnant women experienced appointment and cost problems during the screening tests.

Practice Implications: In order for midwives and nurses to fulfill their duties in this regard more effectively, it is recommended to plan in-service trainings by affiliated institutions and organizations, and to create brochures, TV broadcasts and public spots on this subject so that more pregnant women can have information about screening tests and congenital anomalies.

Keywords: Pregnancy, Prenatal Screening Test, Attitude

¹Uzman Hemşire, Ümraniye 24 No.lu Aile Sağlığı Merkezi, İstanbul, Türkiye ORCID ID:0000-0002-2657-6249

²Doç.Dr. İstanbul Gedik Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü, İstanbul, Türkiye, ORCID ID: 0000-0002-7251-4882

Sorumlu Yazar: Doç.Dr. Kerime Derya BEYDAĞ, İstanbul Gedik Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü, Pendik/İstanbul, Türkiye, e-mail: kderyabeydag@gmail.com

Atıf: Uğurlu, M., Beydağ, K.D. (2022). Bir Aile Sağlığı Merkezine Başvuran Gebelerin Gebelikte Yapılan Prenatal Tarama Testlerine İlişkin Görüş ve Tutumlarının İncelenmesi. Güncel Hemşirelik Araştırmaları Dergisi. Güncel Hemşirelik Araştırmaları Dergisi, 2(2), 58-69.

GİRİŞ

Prenatal dönemde gebe izlemlerinin temel amacı, risk değerlendirmesi yaparak anne adayını ve fetüs açısından yüksek riskli gebelikleri ayırtılabilmek ve yapılan takiplerle riskleri tespit etmektir. Gebelik durumunu değerlendirmek amacıyla yapılan birçok tarama testi mevcuttur. Bu testler riskli veya normal seyreden tüm gebeliklerde uygulanabilmektedir. Tarama testlerinde herhangi bir risk tespit edilen gebeler tanı testlerine yönlendirilmektedir (Ergün ve ark., 2011). Günümüzde prenatal değerlendirmede, tarama testlerinin önemi gün geçtikçe artmakta birlikte kullanım alanları da giderek yaygınlaşmaktadır (Kuşkucu, 2010; Öner, 2017).

Gebelik durumu, anne adayını fiziksel ve duygusal yönden etkileyen bir süreçtir. Fetüsün sağlığı ile ilgili korku ve endişeler, doğumla ilgili korkular, gebelikle ilgili bilinmezlikler anne adayına olumsuz duygular yaşatırken, fetüsün büyümesi ile oluşan mutluluk ve neşe ile gelecekte beklenenler olumlu yönde etkilenmektedir (Sözen, 2018).

Gebeliğin sağlıklı bir şekilde sürdürülmesi ve doğum sonu dönemde anne ve bebeğin sağlıklı olması gerek anne gerekse sağlık profesyonelleri açısından istenilen bir durumdur. Gebeliğin tespitinden itibaren belli aralıklarla yapılması gereken kontroller ve erken gebelik döneminde yapılan tarama testleri bu süreçte oluşabilecek sıkıntıların mümkün olan en erken dönemde tespit edilmesine ve yüksek riskli gebeliklerin saptanmasına olanak sağlar. Prenatal tarama yapılırken olabilecek en erken dönemde yapılabilen ve güvenilirliği yüksek tarama testleri tercih edilmelidir. Erken gebelik döneminde yapılan ilk trimester ikili tarama testi ve daha sonra yapılan ikinci trimester üçlü tarama testi ile ayrıntılı ultrasonografik muayeneler gibi non invaziv testler, amniosentez ve koryon villus örnekleme gibi invaziv tanı testleri anomalisi bulunan fetüsün erken dönemde tespit etmeyi amaçlar (Karakuş, 2015; Türkbay ve ark., 2020).

Gebelik durumu, anne adayını fiziksel ve duygusal yönden etkileyen bir süreçtir. Bu

duruma bebeğinin de hayatının sorumluluğunu alma ve fetüsün sağlığı hakkında korku ve endişeler neden olmaktadır. Bu süreçte, anneler tarama testlerini yatırma konusunda zaman zaman kararsızlık yaşayabilmekte, tarama testleri sonucu yüksek risk tespit edilse dahi, gerek dini inanışlar gerekse çevresel ve kültürel faktörler nedeniyle gebeliğini sonlandırmayı düşünmedikleri için test yaptırmayı istememektedir (Ergün ve ark., 2011; Öner, 2017).

Prenatal dönemdeki gebelere hizmet veren hemşirelerin genetik bilgilerini günlük uygulamalarına entegre etmeleri ve mesleki rollerini uygulamada kullanmaları önemli bir noktadır. Ebe ve hemşirelerin kromozomal anomaliler, genetik hastalıklar, tarama testleri, bu testlerin uygulanma şekli ve zamanı, testlerin sonucuna göre tanı yöntemlerinin gerekip gerekmeyeceği konularında çok iyi bilgilendirme yapmaları ve gebelere emosyonel yönden destek sağlamaları önemlidir. Prenatal dönemdeki genetik tarama için yapılan non-invaziv ve invaziv testlerin hassasiyetinin farklı düzeyde olması ve invaziv testlerin risklerinin fazla olması, çiftlerin kaygı düzeylerini artırmaktadır. Bu işlemlere bağlı anksiyete düzeyi yüksek gebelerin, işlemden duydukları ağrı düzeyinin de arttığı tespit edilmiştir. Çiftlerin invaziv testlerin risklerinden kaynaklanan endişeleri, daha az risk taşıyan non-invaziv prenatal tarama testlerini (NIPT) ön plana çıkarmıştır (Akbağ ve ark., 2020; Aktaş, 2018).

Günümüzde prenatal tarama testlerine ilişkin birçok çalışma yapılmış olup konu ile ilgili gebelerin görüşlerini derinlemesine inceleyen nitel çalışmalar sınırlıdır. Bu araştırmada, gebelerin prenatal tarama testlerine ilişkin görüş ve tutumlarının ortaya konulması amaçlanmaktadır.

Araştırma soruları

- Gebelerin prenatal tarama testlerine ilişkin bildikleri nelerdir? Bu bilgileri nereden ediniyorlar?
- Gebelerin prenatal tarama testlerini yaptırmaya ya da yaptırmama ile ilgili

düşünceleri ve bu düşüncelerini etkileyen faktörler nelerdir?

- Prenatal tarama test sonuçları; anne adaylarının bebeğe karşı duygularını ve gebelik sürecini nasıl etkiler?

GEREÇ VE YÖNTEM

Araştırmanın türü

Bu araştırma; niteliksel tipte yapılmıştır.

Araştırmanın evren ve örnekleme

Çalışmanın yürütüldüğü tarihte, aile sağlığı merkezine başvuran ilk trimesterdeki toplam 13 gebe çalışmanın evrenini oluşturmaktadır. Gebeler arasında ekonomik veya kültürel bir ayırım gözetilmeksizin çalışmayı kabul edenlerin tamamı çalışma kapsamına alınmıştır. Araştırmanın örneklemini, bahsi geçen aile sağlığı merkezine başvuran ve araştırmaya gönüllü olarak katılmayı kabul eden 10 gebe oluşturmuştur. Araştırmaya katılmak istemeyen 2 gebe zamanı olmadığını ve çalışmada yer almak istemediğini belirtmiştir. Yabancı uyruklu olan 1 gebe ile de iletişim sorunlarından dolayı görüşme yapılamamıştır.

Veri toplama araçları

Araştırmada veriler, araştırmacılar tarafından ilgili literatürden faydalanarak hazırlanan 6 adet açık uçlu sorudan oluşan görüşme formu ve 9 sorudan oluşan kişisel bilgi formu ile toplanmıştır. Görüşme formunda sorulacak sorular için kadın sağlığı hastalıkları hemşireliği alanından üç öğretim üyesinden, ruh sağlığı ve hastalıkları hemşireliği alanından iki öğretim üyesinden ve iki kadın doğum uzman hekiminden uzman görüşü alınmıştır. Görüşmeler yaklaşık olarak 20-45 dakika arası sürmüştür. Tüm görüşmeler izin alınarak ses kaydı yapılmış ve sonrasında kayıtlar dinlenerek yazılı formata dönüştürülmüştür. Görüşmeler sonrasında ham veri setine ulaşılmıştır. Gebelerden görüşmeler için randevu alınmış ve araştırmaya gönüllü katılımları sağlanmıştır.

Verilerin toplanması

Araştırma, İstanbul ili Ümraniye ilçesindeki bir Aile Sağlığı Merkezi'ne başvuran ve çalışmaya gönüllü olarak katılmayı kabul eden gebeler ile 01.12.2020-01.02.2021 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir. Araştırmaya, 18 yaş ve

üzerinde olan, Türkçe konuşup anlayabilen, gebeliğinde herhangi bir riskli durum olmayan ve araştırmaya katılmaya istekli gebeler dâhil edilmiştir.

Etik Boyut

Araştırmanın yapılması için bir üniversitenin etik kurulundan 117 sayılı ve 08.01.2020 tarihli onay alınmıştır.

Ardından araştırmanın ilgili kurumda yürütülebilmesi için İstanbul İl Sağlık Müdürlüğü'nden 19.11.2020 tarih ve 2020/45 sayılı çalışma izni alınmıştır. Katılımcılara araştırmaya katılma konusunda özgür oldukları ve araştırmanın herhangi bir aşamasında araştırmayı bırakabilecekleri belirtilmiştir. Araştırma sonuçlarının kimlik bilgileri verilmeden bilimsel amaçla yayınlanabileceği konusunda bilgi verilmiştir.

Verilerin analizi

Veriler içerik analizi yoluyla çözümlenmiştir. Araştırmada her bir araştırma sorusuna, araştırmacıların verdikleri yanıtlar alt alta yazılmıştır. Böylelikle katılımcıların yanıtları karşılaştırılarak benzerlikler ve farklılıklar incelenmiş, gebelerin en sık vurguladıkları ifadelerle kodlar oluşturulmuştur. Gebelerin prenatal tarama testleri ilgili ifadelerin içerik ve anlamlarından yola çıkılarak kodlama yapılmış ve bu kodlar benzerliklerine göre gruplandırılarak kategoriler oluşturulmuştur. Kodlar arasındaki ilişkilere dayanılarak temalar belirlenmiştir. Araştırmada gebelerin isimleri kullanılmamış, her bir katılımcı isminin yanına rakam getirilerek Katılımcı 1, (G1) olmak üzere, G2, G3....G10 şeklinde kodlanarak kullanılmıştır.

BULGULAR

Gebelerin yaş ortalamasının 29,9±3,66 olduğu, 7'sinin üniversite mezunu, 5'inin 1-5 yıl arası evli olduğu, 9'unun akraba evliliği olmadığı, 5'inin ilk gebeliği olduğu, 3'ünün riskli gebelik geçirdiği, anomalili çocuk sahibi olan gebe olmadığı, 5'inin sigara kullanmadığı, 4'ünün gebe kaldıktan sonra sigarayı bıraktığı, ilk gebeliği olmayan 5 gebeden 4'ünün önceki gebeliklerinde prenatal tarama testlerini yaptırdığı saptanmıştır.

Katılımcıların prenatal tarama testlerinden hangilerini bildiği ve bu bilgiyi nereden

edindiği sorulmuş; en çok bilinen testlerin 9 katılımcının ifadesi ile ikili, üçlü, dörtlü tarama testi olduğu saptanmıştır. Katılımcılardan 5'i Down sendromlu olup olmadığına bakılmasını, 5'i ayrıntılı ultrasonu bildiklerini ifade

etmişlerdir. 10 katılımcının 6'sı kadın doğum doktorundan, 6'sı hemşireden, 3'ü ebeden, 3'ü arkadaş, akrabadan bilgi edindiklerini ifade etmişlerdir (Tablo 1).

Tablo 1. Gebelikte yapılan prenatal tarama testlerine ilişkin ne bilindiği ve bilgilerin nereden edinildiği

Tema	Alt Tema	Katılımcılar	Sıklık	
Ne bilindiği	İkili, üçlü, dörtlü tarama testi	G1,G2,G4,G5,G6,G7,G8,G9,G10	9	
	Down sendromlu olup olmadığına bakılması	G3,G4,G5,G8,G10	5	
	Ayrıntılı ultrason	G4,G5,G6,G8,G9	5	
	Zekayı etkileyen hastalıklara ve bebeğin gelişimine bakılması	G2,G6,G7,G10	4	
	Gerekirse amniyosentez testinin yapılması	G1,G7,G9	3	
	Gebeliğin belli haftalarında yapılması	G1,G2,G3	3	
	Sakatlık engellilik hastalık durumunun tespiti	G1,G6,G9	3	
	Bebeğin gelişimine bakılması	G4,G8	2	
	Gerekirse sonlandırma yapılması	G6,G9	2	
	Ense kalınlığının belirlenmesi	G3	1	
	Testlerin yanılabilceği	G4	1	
	Gebe ve bebeğin sağlığı için yapılması	G6	1	
	Bebeğin kronik bir hastalığının olup olmadığına bakılması	G7	1	
	Bebek için zararlı bir durum varsa tedavi edilmesi	G6	1	
	2li testte bir problem varsa 3lü ve 4lü testlerin bir an önce yapılması	G8	1	
	Ayrıntılı ultrasonun çok önemli olması	G8	1	
	Tespit edilen durumlara gebeyken çözüm bulunamaması	G10	1	
	Nereden bilgi edinildiği	Kadın doğum doktoru	G2,G3,G5,G6,G8,G9	6
		Hemşire	G2,G3,G6,G7,G8,G9	6
		Arkadaş, akraba	G1,G4,G5	3
Ebe		G1,G6,G10	3	
İnternet		G1,G3	2	
Farklı bir gebeden		G3	1	
Sağlık çalışanı		G4	1	

Katılımcılara “Şimdiye kadar görüştüğünüz sağlık çalışanlarının (doktor, hemşire, ebe) prenatal tarama testlerine ilişkin yaklaşımları hakkında ne düşünüyorsunuz?” sorusu yöneltilmiş; görüşlere göre pozitif yaklaşım ve negatif yaklaşım olarak iki tema oluşturulmuştur. En sık ifade edilen görüşün pozitif yaklaşım olduğu saptanmıştır.

Pozitif yaklaşım teması altında 10 katılımcının 7'si verilen bilginin yeterli görülmesi, 3'ü sıkıntı olup olmadığını bilmek açısından iyi olduğunun söylenmesini ifade ederken, negatif yaklaşım teması altında 10 katılımcının 5'i zorunlu olmadığını belirtmesi yanıtı vermiştir (Tablo 2).

Tablo 2. Sağlık çalışanlarının prenatal tarama testlerine ilişkin yaklaşımları

Tema	Alt Tema	Katılımcılar	Sıklık
Pozitif yaklaşım	Verilen bilginin yeterli görülmesi	G2, G4, G6, G7, G8, G9, G10	7
	Sıkıntı olup olmadığını bilmek açısından iyi olduğunun söylenmesi	G1, G6, G8	3
	Testleri yaptırmanın faydası olduğunun belirtilmesi	G1, G8	2
Negatif yaklaşım	Zorunlu olmadığını belirtilmesi	G1, G2, G4, G7, G8	5
	Yeterli bilginin verilmemesi	G3, G5	2
	Zorunlu olup olmadığını belirtilmemesi	G3	1

Araştırmada katılımcılara “Gebeliğiniz süresince size önerilen tarama testlerini yaptırma ya da yaptırmama ile ilgili düşünceniz nedir? Bu düşüncenizi etkileyen durumları açıklar mısınız?” sorusu yöneltilmiştir. Elde edilen görüşlere göre yaptırmayı isteme, yaptırmayı istememe ve kararsızlık durumları olarak üç tema oluşturulmuştur. En sık ifade edilen görüşün yaptırmayı isteme teması altında 6 katılımcının ifadesi ile yaptırma kararı alınması, yaptırmak gerektiğinin düşünülmesi

olduğu saptanmıştır. 10 katılımcının 5’i bir problem var ise önceden bilmek için yaptırılmasını ifade etmişlerdir. Yaptırmayı istememe teması altında 3 katılımcı sadece ayrıntılı ultrasonografinin yaptırılması yanıtı vermiştir. Kararsızlık durumları teması altında 2 katılımcı sonuçların bir şeyi değiştirmeyeceğinin düşünülmesi, kafa karışıklığına ve moral bozukluğuna sebep olacağını düşünülmesini ifade etmişlerdir (Tablo 3).

Tablo 3. Gebelik süresince önerilen tarama testlerini yaptırma ya da yaptırmama ile ilgili düşüncesi ve düşüncesini etkileyen durumlar

Tema	Alt Tema	Katılımcılar	Sıklık
Karar			
Yaptırmayı isteme	Yaptırma kararı alınması, yaptırmak gerektiğinin düşünülmesi	G1,G2,G3,G6,G8,G9	6
	Bir problem var ise önceden bilmek için yaptırılması	G1,G2,G3,G6,G9	5
	Yaptırınca psikolojik yönden daha rahat edileceğinin düşünülmesi	G1,G8	2
Yaptırmayı istememe	Sadece ayrıntılı USG’nin yaptırılması	G4,G5,G10	3
	İlk aşamada yaptırmanın düşünülmemesi	G1,G7	2
	İkili ve üçlü testin yaptırılmaması	G4,G5	2
Kararsızlık durumları	Sonuçların bir şeyi değiştirmeyeceğinin düşünülmesi	G4,G5	2
	Kafa karışıklığına ve moral bozukluğuna sebep olacağını düşünülmesi	G4,G5	2
	Bebeğin iyi olduğundan emin olmak istenmesi	G8	1
	İkili ve üçlü testin faydasının bilinmemesi nedeniyle kararsızlık	G10	1
	Testlerin yanıldığının düşünülmesi	G4	1

Araştırmada katılımcılara “Prenatal tarama testlerini yaptırdığımız takdirde; karşılaşılabileceğiniz olumlu ve olumsuz sonuçlar, bebeğinize karşı duygularınızı ve gebelik sürecinizi nasıl etkiler?” sorusu

yöneltilmiştir. Elde edilen görüşlere göre olumlu etki, olumsuz etki olarak iki tema oluşturulmuştur. En sık ifade edilen görüşün 8 katılımcının ifadesi ile olumlu etki teması altında olumlu sonucun süreci güzel etkilemesi

olduğu saptanmıştır.10 katılımcının 7'si olumsuz etki teması altında gebeliği sonlandırma düşüncesi olmamasını, 6'sı ise

bebeğe karşı duygularda etkisizliği, 5'i olumsuz sonucun gebelik sürecini kötü etkilemesini ifade etmişlerdir (Tablo 4).

Tablo 4. Prenatal tarama testlerini yaptırdığında karşılaşılabileceği olumlu ve olumsuz sonuçların duyguları ve gebelik sürecine etkisi

Tema	Alt Tema	Katılımcılar	Sıklık
Olumlu etki	Olumlu sonucun süreci güzel etkilemesi	G1,G2,G3,G4,G5,G7,G8,G9	8
	Mutluluk	G3,G7,G8,G9,G10	5
	Gebeliğin daha rahat ve huzurlu geçirilmesi	G1,G2,G8,G9	4
	Heyecan	G3,G7,G9	3
	Olumlu sonucun ümit verici olması	G3	1
Olumsuz etki	Gebeliği sonlandırma düşüncesi olmaması	G2,G4,G5,G7,G8,G9,G10	7
	Bebeğe karşı duygularda etkisizlik	G1,G4,G6,G7,G8,G9	6
	Olumsuz sonucun gebelik sürecini kötü etkilemesi	G1,G2,G4,G8,G9	5
	Üzüntü	G1 ,G2,G4,G5,G8	5
	Bebeğe karşı duygularda belirsizlik	G1,G5	2
	Olumsuz şeylerin düşünülme istenmemesi	G3,G10	2
	Stres	G2,G7	2
	Gebeliği sonlandırma düşüncesi olması	G1	1
	Kendisine bir zararı olacaksa sonlandırma düşüncesi	G6	1
	Çaresizlik	G8	1
	Korku	G8	1
	Kaygı	G9	1

Tablo 5. Prenatal tarama testleri hakkında sosyal çevreden edinilen bilgilerin testlere ilişkin düşüncelerine ve testlerinin erişilebilirliği ve maliyetleri ile ilgili etkisine yönelik düşüncesi

Tema	Alt Tema	Katılımcılar	Sıklık
Olumlu etki	Olumlu yönde etkilenilmesi	G1,G2,G3	3
	Bilimin gerçekliğine inanılması	G2	1
	Sağlık personellerine güven	G10	1
Olumsuz etki	Olumsuz duymalardan etkilenme	G8,G9,G10	3
	Olumsuz yönde etkilemesi	G4,G5,G6	3
	Kararsızlık oluşturması	G7,G8	2
	Testlere karşı önyargılı olunması	G4	1
	2li-3lü teste güvenilmemesi	G4	1
	Tedirginlik oluşturması	G9	1

Testlerinin erişilebilirliği ve maliyetleri ile ilgili etkisine yönelik düşüncesi

Özel hastanelerde yüksek maliyet çıkması	G2,G4,G5,G6,G8, G9,G10	7
Kolay erişim	G1,G3,G5,G6,G8, G10	6
Devlet hastanelerinde randevu sorunu	G2,G4,G8,G9,G10	5
Yeterli bilgi sahibi olunmaması	G3,G7	2
Uygun maliyet	G1	1

Araştırmada katılımcılara “Prenatal tarama testleri hakkında sosyal çevrenizden (aile, arkadaş, akraba vb.) edindiğiniz bilgiler; bu

testler hakkındaki düşüncelerinizi ne şekilde etkiledi?” sorusu yöneltilmiştir. Elde edilen görüşlere göre olumlu etki, olumsuz etki olarak

iki tema oluşturulmuştur. En sık ifade edilen görüşün olumsuz etki olduğu saptanmıştır.10 katılımcının 3'ü olumsuz etki teması altında olumsuz duyumlardan etkilenmemeyi, 10 katılımcının 3'ü olumsuz yönde etkilemesini ifade etmişlerdir.3 katılımcı ise olumlu yönde etkilenilmesi yanıtı vermiştir (Tablo 5). Araştırmada katılımcılara “Prenatal tarama testlerinin erişilebilirliği ve maliyetleri ile ilgili ne düşünüyorsunuz?” sorusu yöneltilmiştir. Elde edilen görüşlere göre 5 tema oluşturulmuştur. En sık ifade edilen görüşün 7 katılımcının ifadesi ile özel hastanelerde yüksek maliyet olduğu saptanmıştır.10 katılımcının 6'sı kolay erişimi, 5'i devlet hastanelerinde randevu sorununu ifade etmişlerdir (Tablo 5).

TARTIŞMA

Araştırma kapsamına yer alan bildikleri prenatal tarama testleri incelendiğinde, katılımcıların 9'u ikili, üçlü, dördü tarama testlerinden en az birisini bildiklerini ve 5'i ayrıntılı ultrasonu bildiklerini ifade etmişlerdir (Tablo 1). Bu sonuçlar gebelerin tarama testlerinin neler olduğu ile ilgili yeterli bilgi sahibi olduklarını düşündürmüştür. Ayrıntılı ultrasonografinin daha az ifade edilme sebebinin de çalışma kapsamına alınan gebelerin ilk trimesterleri olması nedeniyle henüz bu konuda yeterince bilgilendirilmemiş olmalarına bağlanmıştır. Ergün ve ark. (2011) yaptıkları çalışmada gebelerin %37,2'sinin ikili tarama testini bildiğini, %42,8'inin üçlü tarama testini bildiği saptanmıştır. Öner'in (2017) yaptığı çalışmada ise gebelerin %76'sının ikili tarama testini duyduğu saptanmıştır. Merih ve ark. (2018) yaptıkları çalışmada katılımcıların ikili testi (%76,5), üçlü testi (%71,2) ve ayrıntılı ultrasonu (%75,4) bildiklerini saptamıştır. Ranji ve Dykes (2012) yaptıkları çalışmada gebelerin %69,7'sinin ultrasonografi ile ilgili bilgi sahibi olduklarını saptanmıştır. Öztürk'ün (2014) yaptığı çalışmada gebelerin %58,2'si son gebelik öncesi ultrasonografi hakkında bilgisi olduğunu saptamıştır. Katılımcıların prenatal tanı testlerinin ne amaçla yapıldığına ilişkin yanıtları incelendiğinde, 5'i down sendromlu olup

olmadığına bakılmasını, 4'ü zekayı etkileyen hastalıklara ve bebeğin gelişimine bakılmasını, 3'ü sakatlık engellilik hastalık durumunun tespitini, 3'ü gerekirse amniyosentez testinin yapılmasını, 3'ü gebeliğin belli haftalarında yapılmasını ifade etmiş fakat yapılan haftaları belirtmemişlerdir (Tablo 1). Gebelerin tarama testlerinin amaçlarını belirtilen şekillerde tanımlama nedeni, sağlık profesyonellerinin tarama testleri hakkında bilgilendirme yaparken; zeka testi veya sakatlık testi şeklinde bilgi vermesinin bir sonucu olabileceği düşünülmüştür. Gebelerin amniyosentez konusunda bilgi sahibi olması bize sağlık profesyonellerinin testler yapıldıktan sonraki süreç hakkında gebelere bilgi verdiğini göstermektedir. Fakat bu oranın yeterli olmadığı, sağlık profesyonelleri tarafından gebelere daha yüksek oranda bilgi verilmesi gerektiği düşünülmektedir. Karakuş (2015) yaptığı çalışmada gebelerin %32,4'ünün down sendromu ve diğer kromozomal anomalilerin riskini saptamak amaçlı, %20,8 oranında bebeğin zekâ seviyesini belirlemek amaçlı yapıldığı, %39,6 oranında ise bebeğin fiziksel sakatlık riskini saptamak amaçlı yapıldığını saptamıştır. Ergün ve ark.'nın (2011) yaptığı çalışmada gebelerin %93,1'inin üçlü testin gebeliğin 4-5. ayları arasında yapıldığını bildiğini, %47,5'inin üçlü tarama testinin anormal çıkması durumunda amniyosentez yapılır dediğini saptamıştır. Öner'in (2017) çalışmasında gebelerin %35,3'ünün amniyosentez ile ilgili bilgi sahibi olduğu saptanmıştır.

Araştırmada prenatal tarama testleri hakkında nereden bilgi edinildiği incelendiğinde, 6'sı kadın doğum doktoru, 6'sı hemşire, 3'ü ebeden bilgi edindiklerini ifade etmişlerdir (Tablo 1). Katılımcıların ifadeleri incelendiğinde ‘kadın doğum doktoru ve aile sağlığı merkezinde çalışan hemşireler’ ifadesi ile sık karşılaşıldığı görülmüştür. Gebelerin kadın doğum doktoruna takip amaçlı gittiklerinde yüksek oranda tarama testleri ile ilgili bilgi aldıkları fakat bu oranın daha da yükseltilmesinin antenatal bakımı olumlu yönde destekleyeceği düşünülmüştür. Kadın doğum doktorunun yanı sıra aile sağlığı merkezlerinde çalışan ebe ve

hemşirelere de antenatal bakımda büyük görev düştüğü, birinci basamak koruyucu sağlık hizmeti veren bu kurumlarda, gebelere prenatal tarama testlerine ilişkin ayrıntılı bilgi verilmesinin gebelerin bu konudaki bilinç seviyesini yüksek oranda artıracığı düşünülmektedir. Karakuş (2015) yaptığı çalışmada gebelerin %86,5'inin doktorunun tavsiye ettiğini saptamıştır. Öner (2017) yaptığı çalışmada 2'li tarama testinin %75,21 oranında, üçlü tarama testinin ise %73,1 oranında doktordan duyulduğunu, üçlü tarama testinin %3,8, ikili tarama testinin ise %5,88 oranında sağlık çalışanlarından duyulduğunu saptamıştır. Araştırma sonucunda ebe ve hemşirelerden bilgi edinme oranı Öner'in (2017) çalışmasına göre yüksek bulunmuştur. Bunun çalışmanın yapıldığı aile sağlığı merkezinde gebelerin aile sağlığı merkezini aktif kullanması olabileceği düşünülmektedir. Bu çalışmada gebelerin tarama testleri hakkında yüksek oranda sağlık profesyonellerinden bilgi aldıkları tespit edilmiş olup arkadaş, akraba ve internetten de testler hakkında bilgi aldıkları saptanmıştır. Katılımcılara, sağlık çalışanlarının prenatal tarama testlerine ilişkin yaklaşımlarının nasıl olduğu sorulmuş; 7'si pozitif yaklaşım teması altında sağlık çalışanları tarafından verilen bilginin yeterli görülmesini, 5'i negatif yaklaşım teması altında testlerin zorunlu olmadığını belirtilmesini ifade etmişlerdir (Tablo 2). Sağlık çalışanları testler hakkında gerekli bilgilendirmeyi ayrıntılı biçimde yaparak gebenin doğru ve bilinçli karar verebilmesine zemin hazırlamalı, kendi görüşleri ile gebeleri etkilememelidir. Potur ve ark. (2009) yaptıkları çalışmada katılımcılara gebelik kontrolleri esnasında tarama testleriyle ilgili yapılan açıklamalar hakkında ne düşündüklerini sorduğunda katılımcıların %18,92'sinin tüm açıklamaların yapıldığını ifade ettiğini saptamıştır. Karakuş (2015) yaptığı çalışmada katılımcılara "İkili-üçlü test taraması yapılması zorunlu mudur?" sorusunu yöneltmiş %20,7 oranında hayır cevabı almıştır. Katılımcıların prenatal tarama testlerini yaptırma kararında etkili olan nedenle

incelendiğinde; katılımcıların 6'sı gerekli olduğunu düşündüğü için ve 5 katılımcı bir problem var ise önceden bilmek için yaptırılmasını ifade etmişlerdir (Tablo 3). Geçmişte konu ile ilgili yapılan çalışmalar göstermiştir ki gebelerin prenatal tarama testlerini yaptırma kararı alırken ki karar verme mekanizmaları çoğu zaman pasif verilmiş bir karar değildir. Bunun yanı sıra, dikkat edilmesi gereken en kritik nokta, gebelerin tarama testleri konusunda bilinçlendirilip doğru ve bilinçli karar alabilmelerinin sağlanması olmalı ve gebenin karar aşamasında kendi inanç ve manevi değerlerine saygı duyulmasıdır. Yine diğer bir önemli nokta da bir prenatal testi yaptırma konusunda karar aşamasındaki gebeye yeterli süre tanınmasıdır (Dormandy ve ark., 2005; Jaques ve ark. 2005). Ergün ve ark. (2011) yaptığı çalışmada gebelerin %40,8'inin ikili tarama testini, %40,8'inin üçlü tarama testini yaptırdığını saptamıştır. Potur ve ark. (2009) gebeler üzerinde yaptığı çalışmada, gebelerin %59,5'inin ikili tarama testini, %48,6'sının üçlü tarama testini yaptırdığını saptamıştır. Öner (2017) yaptığı çalışmada, gebelerin %23,6'sının ikili tarama testini yaptırdığını %15,2'sinin ise yaptıracığını, gebelerin %16,3'ünün üçlü tarama testini yaptırdığını, %18,3'ünün de yaptıracığını saptamıştır. Pala ve ark. (2021) yaptıkları çalışmada katılımcıların %36'sının prenatal tarama testlerinden birini (ikili/üçlü/dörtlü tarama) yaptırdığını saptamıştır. Desdicioğlu ve ark. (2017) yaptığı çalışmada katılımcıların %72,25'inin tarama testlerine olumlu yaklaşım gösterdiklerini ve büyük kısmının yaptıracığını saptamışlardır. Araştırma sonuçları Potur ve arkadaşları (2009) ile Desdicioğlu ve arkadaşlarının (2017) sonuçları ile benzer bulunmuştur. Sonuçların Öner (2017), Ergün ve arkadaşları (2011) Pala ve arkadaşlarının (2021) sonuçlarından yüksek olması, katılımcıların yüksek oranda üniversite mezunu olması ve anne adaylarının fetüste ki problemleri önceden bilmek istemelerine bağlanmıştır. Araştırmada prenatal tarama testlerini yaptırmama nedenleri incelendiğinde; katılımcıların 3'ü sadece ayrıntılı

ultrasonografinin yaptırılmasını ifade etmişlerdir. İkili ve üçlü testi yaptırmayıp sadece ayrıntılı ultrasonografiyi yaptırmak isteyen katılımcılardan 2'si ikili ve üçlü test sonuçlarının bir şeyi değiştirmeyeceğinin düşünülmesi, kafa karışıklığına ve moral bozukluğuna sebep olacağına düşünülmesini ifade etmişlerdir. Ayrıntılı ultrasonografiyi doğru ve sağlıklı bulduklarını, bebekte herhangi bir hastalık, bir özürlü durumu var ise uygulanabilecek tedavi olup olmadığını önceden bilmek açısından gerekli olduğunu düşündüklerini bildirmişlerdir (Tablo 3). Bu sonuçlar, ikili, üçlü, dördü tarama testlerini yaptırmayı düşünmeyip, ayrıntılı ultrasonografiyi yaptırmayı düşünen anne adaylarının bebeklerinin sağlık durumundan emin olmak amacıyla ayrıntılı ultrasonografiyi tercih ettiklerini, ikili, üçlü, dördü tarama testlerinin ise net sonuç vermediği için kafa karışıklığına sebep olacağını düşündükleri göstermiştir. Georgsson Ohman ve Waldenström (2008) İsveç'te yaptığı çalışmada; gebelerin ikinci trimesterde ultrasonografiyi bebeğinin sağlık durumundan emin olmak için yaptırdığını saptamıştır. Ekelin ve ark. (2004) İsveç'te yaptığı çalışmada ise; gebelerin ultrasonografi işleminin anne olmayı ve yeni bir hayatın başlangıcını doğruladığını düşündüklerini saptamıştır.

Araştırmada tarama testlerinin olumlu ve olumsuz sonuçlarının etkileri sorulduğunda; olumlu etki teması altında katılımcıların 8'i olumlu sonucun süreci güzel etkilemesini, 5'i mutluluk duygusunu, 4'ü gebeliğin daha rahat ve huzurlu geçirilmesini, 3'ü heyecan duygusunu ifade etmiştir (Tablo 4). Öztürk (2014) yaptığı çalışmada "ultrasonografi sonucu duygularınızı nasıl etkiledi" sorusuna üniversite hastanesinde görüşme yapılan kişilerin %36'sının, özel hastanede görüşme yapılan kişilerin ise %24'ünün heyecanlandım ve üniversite hastanesinde görüşme yapılan kadınların %75'inin mutlu oldum, %41'inin rahatladım, özel hastanede görüşülen kadınların %76'sının mutlu oldum, %37'sinin rahatladım cevabı verdiğini saptamıştır. Gudex ve ark. (2006) yaptıkları çalışmada

ultrasonografi yaptırmadaki en büyük etkenin gebeliklerinin sorunsuz devam ettiğini bilmek ve gebelerin kendini rahatlatma isteği olduğunu saptamıştır. Bu çalışmada gebelerin cevapları tüm tarama testlerine yönelik iken Öztürk (2014) ile Gudex ve ark. (2006) çalışmalarında cevaplar sadece ultrasonografiye yönelik olmasına karşın cevaplar benzerlik göstermektedir. Gudex ve ark. (2006), Öztürk'ün (2014) çalışması ve bu araştırma göstermektedir ki tarama testlerinden olumlu sonuç alınması gebelik sürecini olumlu yönde etkilemektedir. Bu durum, olumlu test sonucunun gebelerin kaygı düzeyinde azalmaya sebep olacağı için süreçte de olumlu yönde etki oluşturacağı şeklinde yorumlanmıştır. Kleinveld ve ark. (2006) yaptıkları çalışmada tarama testi sonucu olumlu çıkan gebelerin kaygı düzeyinin azaldığını saptamıştır. Gudex ve arkadaşları (2006), Öztürk'ün çalışması (2014) ve bu araştırma göstermektedir ki tarama testlerinden olumlu sonuç alınması gebelik sürecini olumlu yönde etkilemektedir. Bu durum, olumlu test sonucunun gebelerin kaygı düzeyinde azalmaya sebep olacağı için süreçte de olumlu yönde etki oluşturacağı şeklinde yorumlanmıştır.

Araştırmada tarama testlerinin olumlu ve olumsuz sonuçlarının etkileri sorulduğunda; katılımcıların 7'si gebeliği sonlandırma düşüncesi olmadığını ifade etmiştir (Tablo 4). Gebeliği sonlandırma düşüncesi olmamasının araştırmanın yapıldığı bölgedeki dini inançlar ve çevresel etkenlere bağlı olabileceği düşünülmektedir. Yapılan çalışmalar göstermiştir ki anne adayları fetüste mevcut olan bir anomalinin birinci trimesterde tespit edilmesini tercih etmektedirler. Barış ve İlkılıç (2010) anomalinin erken dönemde tespitinin istenmesini gebeliğin erken dönemde sonlandırılması arzusu olarak yorumlamıştır. Bilgin ve ark. (2010) yaptıkları çalışmada; gebelerin %20,7'sinin kesinlikle sonlandırmam cevabı verdiğini saptamıştır. Pala ve ark. (2021) yaptıkları çalışmada %82,9 oranında prenatal tanı testleri sonucunda yüksek risk çıkmış olsa dahi gebeliklerini sonlandırmak istemedikleri saptamıştır. Merih ve ark. (2018)

yaptıkları çalışmada %80,4 oranında sonlandırmam cevabı almışlardır.

Araştırmada katılımcılara sosyal çevreden edinilen bilgilerin etkisi sorulduğunda; katılımcıların 3'ü olumlu yönde etkilenilmesini, 3'ü olumsuz yönde etkilenilmesini, 3'ü olumsuz duyumlardan etkilenmemeyi ifade etmişlerdir (Tablo 5). Literatür taraması yapıldığında bu konu hakkında herhangi bir veriye rastlanmamış olup sosyal çevrenin prenatal tarama testleri hakkında olumsuz yorumlar yaptığı ve bu yorumlara maruz kalan gebelerin bir kısmının yorumlardan olumsuz yönde etkilendiği tespit edilmiştir. Bunun önüne geçilebilmesi için sağlık profesyonellerinin gebelere konu hakkında gebeliğin tespitinden itibaren daha aydınlatıcı bilgi vermesi gerektiği düşünülmektedir.

Araştırmada katılımcılara tarama testlerinin erişilebilirliği ve maliyeti hakkındaki görüşleri sorulduğunda; katılımcıların 7'si özel hastanelerde yüksek maliyet çıkmasını, 6'sı kolay erişimi, 5'i devlet hastanelerinde randevu sorununu ifade etmişlerdir (Tablo 5). Bu sonuç; testlerin birçok hastanede uygulanıyor olması nedeniyle kolay ulaşılabildiği düşünülse de, uygulama aşamasında gebelerin prenatal tarama testlerini yaptırma konusunda maliyet ve randevu alma gibi sıkıntıları olduğu şeklinde yorumlanmıştır. Ülkemizde testlere ulaşım noktasında önemli farklılıklar görüldüğü, gelir seviyesi düşük olan ailelerin testleri yaptırmakta sıkıntılar yaşadığı söylenebilir. Maliyetin azaltılması için, devlet destekli araştırma ve geliştirme çalışmalarının artırılması ve tarama testleri için bir platform oluşturularak bunların SGK desteği sağlanarak rutin uygulamaya geçilmesi etkili olabilir (Özgörül ve ark., 2020). Diğer yandan Mürsel ve ark. (2019) Down Sendromu hususunda ayrıntılı öykü ve testlerin daha efektif kullanımının, sonlandırma istemi söz konusu olmayan gebeliklere yapılacak harcamalar yerine canlı doğan Down Sendromlu bireylerin sağlık harcamaları ve onların yaşam standartlarının yükseltilerek topluma kazandırılması için kullanılabileceğini ifade etmişlerdir.

Araştırmanın sınırlılıkları

Araştırmanın sadece İstanbul ili Ümraniye ilçesinde bulunan bir Aile Sağlığı Merkezi'nde yapılmış olması sınırlılığdır.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Araştırma sonucunda; katılımcıların büyük bir kısmının ikili, üçlü, dördü tarama testini bildikleri, yine katılımcıların büyük bir kısmının kadın doğum doktoru ve aile sağlığı merkezinde görev yapan hemşirelerden bilgi edindikleri ve sağlık profesyonelleri tarafından verilen bilgileri yeterli gördükleri saptanmıştır. Katılımcıların büyük bir kısmı prenatal tarama testleri konusunda yaptırma kararı aldıklarını tespit edilmiştir. Prenatal tarama testlerinden elde edilen olumlu sonucun gebelik sürecini güzel etkileyeceği, fetüste bir risk tespit edildiğinde ise katılımcıların büyük bir kısmında gebeliği sonlandırma düşüncesinin olmadığı ve prenatal tarama testlerinden elde edilen olumsuz sonucun bebeğe karşı duyguları etkilemeyeceği saptanmıştır. Testlere yönelik tutumlarda sosyal çevrenin etkisinin sınırlı olduğu saptanmıştır. Katılımcıların büyük bir kısmının testlerin özel hastanelerde yüksek maliyetlere mal olduğunu düşündüklerini ve devlet hastanelerinde de testleri yaptırma konusunda randevu sorunu yaşadıklarını belirlenmiştir.

Ebe ve hemşirelerin bu konudaki görevlerini daha efektif bir biçimde yerine getirebilmeleri için bağlı bulunulan kurum ve kuruluşlar tarafından hizmet içi eğitimler planlanması, daha fazla gebenin tarama testleri ve konjenital anomaliler hakkında bilgi sahibi olabilmesi için bu konuda broşürler, TV yayınları ve kamu spotları oluşturulması, tüm anne adaylarının tarama testlerinden eşit ve en üst seviyede faydalanabilmesi, randevu ve maliyet sorununun çözülebilmesi için sadece prenatal tarama amaçlı kurulan devlet destekli merkezler oluşturulması ve tüm gebelerin bu merkezlere yönlendirilmesi önerilmektedir.

Sonuçların Uygulamada Kullanımı

Bulgular doğrultusunda; sağlık profesyonelleri tarafından prenatal tarama testlerinin zorunlu olmadığı bilgisi anne adaylarına aktarılırken; testlerin önemi mutlaka vurgulanmalı, testler

hakkında ayrıntılı bilgi verildikten sonra karar anne adayına bırakılmalıdır. Tarama test sonuçlarında risk tespit edilmesi durumunda; bundan sonraki sürece ailenin kendisinin karar vereceği, sağlık profesyonellerinin bu konuda sadece yol gösterici olabileceği bilgisi aktarılmalı ve bu konuda ailenin kararına saygı gösterilmelidir. Sosyal çevre, internet gibi mecralardan edinebilecek bilimsel dayanağı olmayan bazı bilgilere karşı; anne adaylarına gebeliğin tespit edildiği andan itibaren tarama testlerine yönelik yanlış ön yargılar oluşmasına fırsat vermeden testler konusunda ayrıntılı bilgi verilmelidir.

Yazarlık katkısı:

Araştırmanın planlanması, anket formunun

KAYNAKLAR

- 1 Akbağ, N., Tokat, M.A., & Çiçek, Ö. (2020). Non-invaziv prenatal testlerde güncel yaklaşımlar: hemşirelik, danışmanlık ve etik. *Jinekoloji -Obstetrik ve Neonatoloji Tıp Dergisi*, 17(1), 301-304
- 2 Aktaş, S. (2018). Riskli gebeliklerde fetal sağlığın değerlendirilmesi. *Türkiye Klinikleri*, 1, 62-76.
- 3 Barış, M., & İlkılıç, İ. (2018). Prenatal tarama ve teşhis prosedürlerinin gebe kadınlar, engelliler ve toplum üzerindeki olası etkilerine dair normatif bir değerlendirme. *Anadolu Kliniği Tıp Bilimleri Dergisi*, 23(2), 111-120.
- 4 Bilgin, S., Bildircin, F.D., Alper, T., Tosun, M., Çetinkaya, M.B., Çelik, H., ...& Kökçü, A. (2010). Gebelikte uygulanan tarama testlerinin anne anksiyetesine olan etkisi. *Journal of Turkish Society of Obstetrics and Gynecology*, 7(3), 206-211.
- 5 Desdicioğlu, R., Yıldırım, M., Süleymanova, İ., Atalay, İ., Özcan, M., & Yavuz, A.F. (2017). Gebe kadınların antenatal testlere yaklaşımını etkileyen faktörler. *Ankara Med J*, 1, 57-64.
- 6 Dormandy, E., Michie, S., Hooper, R., & Marteau, T.M. (2005). Low uptake of prenatal screening for down syndrome in minority ethnic groups and socially deprived groups: A reflection of women's attitudes or a failure to facilitate in for med choices? *Int J Epidemiol*, 34(2), 346-352.
- 7 Ekelin, M., Crang-Svalenius, E., & Dykes, A.K. (2004). A qualitative study of mothers' and fathers' experiences of routine ultrasound examination in Sweden. *Midwifery*, 20(4), 335-344.
- 8 Ergün, P., Köken, G.N., Coşar, E., Şahin, F.K., Arıöz, D.T., & Yılmaz, M. (2011). Gebelerin üçlü tarama testi ve gebelikte yapılan diğer

testler hakkındaki bilgi düzeyinin ölçülmesi.

testler hakkındaki bilgi düzeyinin ölçülmesi. *TAF Prev Med Bull*, 10(4), 403-408.

Verilerin değerlendirilmesi, yorumlanması: MU, KDB

Makale yazılması: MU, KDB

Çıkar çatışması beyanı: Bu çalışmada herhangi bir çıkar çatışması bulunmamaktadır.

Finansman beyanı: Çalışmanın yapılması ve makalenin yazımı süresince mali ve maddi destek sağlayan kişi ve kurum yoktur.

Bu çalışma, İstanbul Okan Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Hemşirelik Anabilim Dalı tarafından 2021 yılında yüksek lisans tezi olarak kabul edilmiş ve 5.Uluslararası 23.Ulusal Halk Sağlığı Kongresi (13-18 Aralık 2021) poster bildiri olarak sunulmuştur.

testler hakkındaki bilgi düzeyinin ölçülmesi. *TAF Prev Med Bull*, 10(4), 403-408.

- 9 Georgsson Ohman, S., & Waldenström, U. (2008). Second-trimester routine ultrasound screening: expectations and experiences in a nationwide Swedish sample. *Ultrasound Obstet Gynecol*, 32(1), 15-22.

- 10 Gudex, C., Nielsen, B.L., & Madsen, M. (2006). Why women want prenatal ultrasound in pregnancy. *Ultrasound in Obstetrics and Gynaecology*, 27(2), 145-150.

- 11 Jaques, A.M., Sheffield, L.J., & Halliday, J.L. (2005). Informed choice in women attending private clinics to under go first-trimester screening for down syndrome. *Prenatal Diagnosis*, 25(8), 656-64.

- 12 Karakuş, R. (2015). Gebelerin ikili ya da üçlü testler hakkındaki bilgi düzeyinin araştırılması. *Jinekoloji -Obstetrik ve Neonatoloji Tıp Dergisi*, 12(5), 174-178.

- 13 Kleinveld, J.H., Timmermans, D.R., Smit, D.J., Ader, H.J., Wall, G., & Kate, L.P. (2006). Does prenatal screening influence anxiety levels of pregnant women? A longitudinal randomised controlled trial. *Prenatal Diagnosis*, 26(4), 354-361.

- 14 Kuşkucu, A.Ç. (2010). Fetal kromozom anomalisi tarama testleri. *JOPP Derg*, 2(2), 55-60.

- 15 Merih, Y.D., İliter, F., Potur, D.C., & Alioğulları, A. (2018). Prenatal tanı testleri sonrasında riskli gebelik tanısı alan gebelerin sürece yönelik görüşleri. *Kadın Sağlığı Hemşireliği Dergisi*, 4(1), 1-19.

- 16 Mürsel, K., Kadioğlu, N., Özel, Ş., & Üstün, Y.E. (2019). Down sendromu için gebelere yapılan prenatal tarama ve tanı testlerinin sonuçları; maliyet analizi. *Med J*, (1), 108-114.

- 17 Öner, E. (2017). *Gebelerin Gebelikte Yapılan Tarama Testleri Hakkındaki Bilgi, Tutum Ve Davranışlarının İncelenmesi* (Tez). Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Aile Hekimliği Anabilim Dalı, Uzmanlık Tezi.
- 18 Özgönül, M.L., Sezik, M., Alparslan, D., & Alimoğlu, M.K. (2020). Bilgilendirmenin non-invaziv prenatal test hakkındaki görüş ve kaygılara etkisinin belirlenmesi. *Türkiye Biyoetik Dergisi*, 7(2), 34-46.
- 19 Öztürk, M. (2014). *Gebelikte Ultrasonografi Uygulanan Lohusaların Deneyim Ve Beklentilerinin Belirlenmesi* (Tez). İstanbul Medipol Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Hemşirelik Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi.
- 20 Pala, E., Yiğitbaş, K., Alın, M.A., Demirkol, M., Olcar, E.G., Cesur, F.B., ...& Soran, Ö. (2021). Gebelerde prenatal tanı testlerinin ve sonuçlarının farkındalığı: Gaziantep'te yapılan kesitsel bir çalışma. *Van Sağlık Bilimleri Dergisi*, 14(1), 1-6.
- 21 Potur, D.C., Yiğit, F., & Bilgin, N.Ç. (2009). Anne adaylarının fetal sağlığı değerlendiren testlere yaklaşımının kalitatif incelenmesi. *Maltepe Üniversitesi Hemşirelik Bilim ve Sanatı Dergisi*, 2(3), 80-92.
- 22 Ranji, A., & Dykes, A.K. (2012). Ultrasound screening during pregnancy in Iran: Womens' expectations, experiences and number of scans. *Midwifery*, 28(1), 24- 29.
- 23 Sözen, I. (2018). *Prenatal Tarama Testlerinin Maternal Kaygı Düzeyine Etkisi* (Tez). İstanbul Üniversitesi, Cerrahpaşa Tıp Fakültesi, Kadın Hastalıkları Ve Doğum Anabilim Dalı, Uzmanlık Tezi.
- 24 Türkbay, D., Canpolat, F.E., Derme, T., Altuğ, N., & Yılmaz, Y. (2020). Özel olarak seçilmiş majör konjenital anomalilerin doğumdaki yaygınlığı: Üçüncü basamak bir doğum hastanesinde altı yıllık deneyim. *Türk Pediatri Arşivi*, 55(4), 393-400.